

Lietuviško grožio spindesys Lemonte

Šeštadienis, 30 Sausis 2010 20:30

Praėjusio šeštadienio laidoje aptaręs nesutarimus Lietuvos valdžios viršūnėse, samprotavimus apie prezidentės Dalios Grybauskaitės pradėtą ir jau įsibėgėjantį „galvų kapojimą“ ketinau tęsti, nes per savaitę vėl įvyko naujų - dėl šios švelnios moteriškos rankos iš viso jau buvo nuriedėjusios šešios - ir dar daugiau jų nusimato netolimoje ateityje, tačiau neįprastas savaitgalis savojoje padangėje, lietuviškame Lemonte, mano išankstinį ketinimą nutrenkė patvorin.

Kaltininkas - lietuvių meno ansamblis „Dainava“, nuo grubios

akmeninio bruko politikos pasukęs mane meno ir garso grožio kryptimi. Puikūs buvo visi paskiausi šio ypač muzikalaus dainos vieneto koncertai, tačiau savo žavesiu šis juos visus pranoko. Svarbiausia - labai įdomi programa. Man, o turbūt ir daugeliui „Dainavos“ klausytojų, tikrai negirdėta, kai kartu su mišriu choru bei stygų orkestru kaip solistė ir kaip choristė „keliauja“ skambi lietuviška birbynė. Tai ansamblio meno vadovo ir dirigento maestro Dariaus Polikaičio jau anksčiau parodytas išradingumas, tikrai vertas ir visada sulaukiąs klausytojų dėmesio, o šį kartą - ir pasigėrėjimo.

Birbynininkas - 41 metų Darius Klišys, kuklus, ramios išvaizdos, į muzikantą net nepanašus vyras. Beje, kol pradeda groti. Tačiau čia ir yra viena iš meniškųjų jo stiprybių: nesigiriu - išgirsit ir pajusit. Taip iš tikrųjų ir buvo. Nereikėjo net programoje skaityti apie jo baigtas muzikos mokyklas, akademijas, studijas pas garsiuosius muzikos meno profesorius Europoje bei patyrimą scenose, nes vien tik iš jo grojimo solo, taip pat ir kartu su „Dainava“ - lengva buvo suvokti, kad tai Carnegie Hall aukštumų atlikėjas - be abejo, į jos sceną jis ir pats jau įkopęs. Ir mes, kuklūs lietuviai išeiviai, kukliame Čikagos pašonės miestelyje, kuklioje Lemonto vidurinės mokyklos salėje turėjome progą jo pasiklausyti. Ir tai - tik dėl neatleistino Dariaus Polikaičio užsispyrimo, vos ne ištikus metus su šiuo iškilium bendravardžiu bendradarbiavusiu, priminti išeiviams lietuviškos garso kultūros grožį, derinant jį mums neįprastu būdu. Choras, solistas, pianinas, smuikas ir birbynė. Ir kaip darniai visa tai tiko. Rodos, seniai tokios birbynės „Dainavai“ reikėjo. Ir tikėkim, kad mes ją dar išgirsim. Jeigu ne anksčiau, tai kitais metais tokiam pat metiniame koncerte.

Ne tik birbynė šiame koncerte buvo Dariaus Polikaičio mums parodyta naujovė. Nors ji pradėjo šiek tiek ryškėti ir anksčiau, bet stipriai nepasirodė, nebent aš klystu, nors ir per paskiausius porą dešimtmečių nė vieno „Dainavos“ koncerto nesu praleidęs, kad ansamblis nėra vien tik atlikėjas, bet ir lietuviškos kultūros vertingas kūrėjas. Tai liudija trys nauji, pirmą kartą atlikti kūriniai. Du - pačių dainaviečių sukurti: „Lux nature“ - Martyno Matučio ir „Saulė dovanuoja“ - Kęstučio Daugirdo. Ne man spręsti apie jų muzikinę kokybę, tačiau kažkaip traukia dar bent po porą kartų juos išgirsti. Kūrėjai - tikrai verti dėmesio. Kęstutis Daugirdas jau diplomuotas muzikantas, University of Illinois įgijęs chorinės muzikos dirigavimo ir mokytojo specialybę. Tačiau Martynas Matutis - dar moksleivis. Nuoširdžiai sveikintinas „Dainavos“ ansamblis už sudarymą sąlygų pasirodyti jiems lietuviškai visuomenei. Spauskim nykščius, kad brandos metais jie iš tos visuomenės nedingtų.

Ypatingesnis trečias atliktas kūrinys, koncertą užbaigusi „Švilpynė“, „Dainavos“ ansamblio užsakymu šiam koncertui kompozitorės Nijolės Sinkevičiūtės (g. 1956 m.) chorui ir birbynei sukurtas, naudojant poeto Kazio Bradūno žodžius. Tačiau norint jį suprasti ir pilną mišraus choro bei birbynės derinio grožį pajusti irgi reikėtų dar bent kartą jo pasiklausyti. Atrodo, kad daug širdies kompozitorė skyrė šiam kūriniiui, aišku, norėdama parodyti savo meilę „Dainavai“, su kuria jau nebe pirmi metai bendradarbiauja. Beje, jos kurtu choro bei birbynės deriniu „Sąskambių“ koncertas ir buvo pradėtas. Pabrėžti reikia ir tokį koncerto pavadinimą. Tai turbūt maestro Polikaičio noras įtikinti klausytojus, kad lietuviškoji birbynė ne tik puikiai „limpa“ prie choro, bet taip pat kaip solistė gali pakeisti saksofoną ar smuiką styginiame orkestre. Šio vienuolikos profesionalų stygininkų į koncertą įjungimas sudarė galimybę savo profesines aukštumas parodyti ir birbynininkui solistui Dariui Klišiui. Aišku tik - ne taip jau pigia kaina: šalia Dariaus Polikaičio prakaito ir „Dainavos“ kišenė. O apie tai jau reikia ir atskirai pakalbėti. Tad tolimesnį „Sąskambių“ programos blusinėjimą paliksiu muzikos žinovams - juk iš tikrųjų ne man, nieko apie tai neišmanančiam, į šią sritį nosį kišti - šiek tiek stabtelsiu prie „prakaito“ ir „kišenės“. Už „prakaitą“ tik labai dėkui Dariui Polikaičiui, kuris, be šio darbo, yra įsteigęs ir vadovauja Palaimintojo Jurgio Matulaičio lietuvių katalikų misijos (PJMLKM) Lemonte vaikų chorui „Vyturys“, ir čia tik jo laisvalaikis. Duoną sau ir šeimai Darius pelno asmenine profesija, nes už muzikinius užsiėmimus „Dainava“ ir PJMLKM tik jų išlaidas teapmoka. Tiek pat turbūt tegauna ir jo padėjėjas puikus koncertmeisteris Ričardas Sokas.

Įprastinė mano dienos pradžia - tinklalapyje laišakai ir žinios iš tėvynės. Maždaug prieš tris savaites jame prieš akis toks laiškutis: sausio 23-ią Čikagos apylinkių lietuviams negirdėta naujovė - „Dainavos“ koncertas su nauja programa, choro ir birbynės derinys, styginis orkestras - kviečiame dalyvauti. Žinoma, tokios ypatingos programos išlaidoms apmokėti reikia parduoti daug bilietų, laukiame ir paramos aukomis, šimtinę aukojusiems - vienas įėjimo bilietas, prie pranešimo pridėta ansamblio valdybos pirmininko Kęstučio Sušinsko pastabėlė. Gudrus sprendimas, „Dainavai“ seniai reikėjo taip daryti, kaip rašyti čekį, atsiliepiu. Dėkui, aukojusių vardus įrašysim į programą, atsako pirmininkas. Prie įėjimo gaunu programą, verčiu lapą po lapo ir kur tas šimtininkų sąrašas? Ir tik trečią kartą versdamas šiaip taip jį randu. Skaičiuoju: aštuoniolika sąrašė, pora atskirame lapelyje. Šimtininkų tik penkiolika, patikslina mane Kęstutis Sušinskas. Kiti aukojo po mažiau. Tik tiek? Tokiam metiniam koncertui? Tokiai išskirtinei programai?

Žinoma, pusanthro šimto ar net ir šimto šimtininkų nesitikėjau, nors iš tikrųjų nė tiek jų nebūtų per daug, tačiau bent už 50 galvą tikrai būčiau guldęs. O dabar tik penkiolika? Kaip jūs išsiversite, Kęstai, klausiu aukas rinkusį valdybos pirmininką? „Nežinau, klausytojų irgi tik apie 400. O išlaidų - marios. Birbynininko kelionė, jo išlaidos ir išlaikymas, stygų orkestras, salės nuoma - tokios reikėjo, ji ypač gerai skamba - skelbimai, įvairūs spaudiniai, telefoniniai pokalbiai su bendradarbiais Lietuvoje. Tad nuostolių - jau nebe vienas tūkstantis. Tikrai laukiau visuomenės didesnio dėmesio. Na, aukoti gal ir ne taip lengva. Ypač dabartiniam sunkmečiui mus užgriuvus. Gal ne tokie uolūs buvome ir mes patys, prašytojai? O kaip čia verstis, žiūrėsime“, - kalbėjo pirmininkas.

Taigi, kaip verstis? Negi tai tik „dainaviečiams“ turi rūpėti? Juk jie ne sau, bet mums, lietuviškai visuomenei, ištikus metus prakaituoja. Ir ne tik nė centelio už tai negaudami, bet dar iš savo kišenės pridėdami. Neskaičiuokim smulkių išlaidėlių už, sakykim, benzina

į repeticijas, tačiau keli šimtai dolerių koncertiniams drabužiams nėra jau tokia smulkmena, ar ne? Tikrai ne penkiolikos, bet bent pusantro šimto šimtininkų reikia. Jeigu tikrai norim, kad „Dainava“ gyvuotų. Beje, ir dainuotų.